

Naturvårdare – övning

Dela upp eleverna i grupper om 3 elever per grupp. Ge varje grupp ett kort – exempel på hur korten ser ut finns här nedan.

Gruppens uppgift är nu att gå runt i området och se om deras djur skulle kunna trivas här, samt fundera över vad de skulle kunna göra för att deras djur ska trivas bättre. När de är klara med detta går de tillbaka till en lärare och rapporterar – samt får ett nytt kort.

När ni som lärare bedömer att eleverna har jobbat nog med detta så samla dem i en ring. Varje grupp håller nu i sitt sista kort som de jobbat med. Grupperna får nu en och en berätta om sitt djur och hur de tänkte kring hur deras djur trivs här. Sedan frågar man vilka övriga som har jobbat med detta djur och hur de tänkte. Därefter går man vidare till nästa grupp.

Korten finns inplastade och delas ut av guiden innan ni går iväg på er promenad.

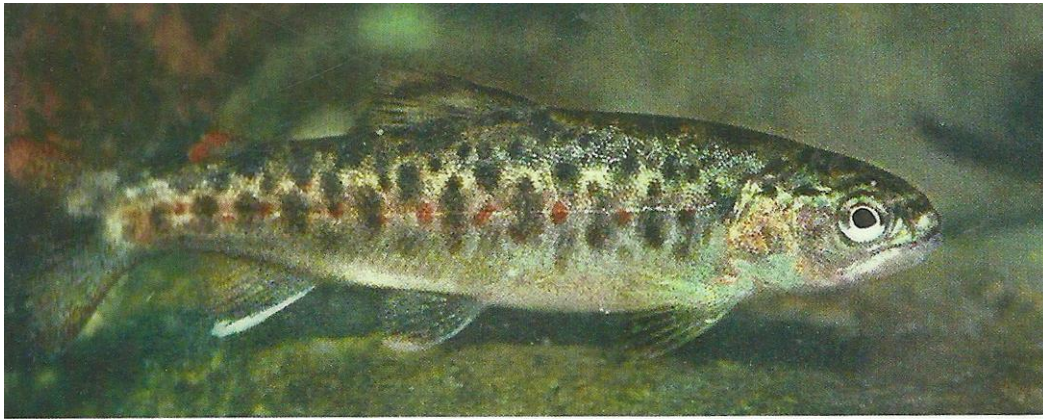

Foto Inge Lennmark, ur Åmansboken, Saxån-Braåns Vattenvårdskommitté

Trivs öring här? Vad kan man göra för att de ska trivas bättre?

Öring trivs i åar – inte i dammar.

Öring behöver **grus** med 1-5 cm stora stenar. Där gräver de ner sin rom så att den inte flyter iväg. Det måste vara strömt, annars lägger sig lera ovanpå äggen så att de kvävs.

Öring vill att det ska växa **träd som skuggar** vid ån så att vattnet inte blir så varmt. Svalt vatten är mer syrerikt. Bladen som faller ner i vattnet är också näring åt **småkryp** som öringen äter.

Öring behöver **mycket stenar och grenar** i vattnet – där trivs småkryp som öringen äter.

Öring behöver kunna simma upp och nerför ån. Det får inte vara några **hinder** där den inte kan komma fram – exempelvis vägtrummor.

Av Mnolf - Photo taken in Rum, Tirol, Austria, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=280504>

Trivs fladdermöss här? Vad kan man göra mera för dem här?

Fladdermöss jagar **insekter**. Vid vatten finns mycket insekter.

Där det finns **betesdjur** finns mycket insekter och där trivs fladdermössen.

Fladdermöss behöver **ihåliga träd, gamla stenbroar** med skrymslen eller **lador** där de kan flyga in. Där gömmer de sig under dagen och där kan de kan övervintra.

Av Erik Stålfors - Eget arbete, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19176098>

Trivs grodor här? Vad kan man göra mera för dem här?

Alla grodor i Sverige är fridlysta.

Grodor behöver dammar eller våtmarker där de kan lägga sina ägg på våren. Dammarna får inte vara så små **att de torkar ut** innan smågrodorna kan gå upp på land!

Grodor **vill inte ha fisk** i dammarna, eftersom fisk äter upp grodyngel.

Grodor går upp på land när de blivit vuxna. Grodor blir ibland överkörda på **vägar** i närheten av våtmarker och dammar.

Kan du hitta alla dessa olika sländor här?

Vi sländor lägger våra ägg i vatten. Vi lever flera år i vatten som larver när vi är små.

TROLLSLÄNDA

FLICKSLÄNDA

JUNGFRUSLÄNDA

DAGSLÄNDA

SÄVSLÄNDA

NATTSLÄNDA

Bilder wikimedia common: gulfläckad ängstrollslända André Karwath aka, flickslända *Austrolestes annulosus* , blå jungfruslända Michael Apel, dagslända Marcel Karssies, sävslända ©Entomart, nattslända James Lindsey at Ecology of Commanster

Vilka sländlarver har ni hittat i vattnet?

Leta upp dem på planschen med djur i dammen!

Trivs vadarfåglar här?

Förr slog man det saftiga gräset intill åarna och använde det som hö till djuren. Jag trivdes på de fuktiga ängarna där det fanns mycket mask och plats för bo på marken.

By Andreas Trepte - Own work, CC BY-SA 2.5, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=15771576> Wikimedia commons J. Schröder, ägg: Av Ingen maskinläsbar skapare angavs. Polarit~commonswiki antaget (baserat på upphovsrättsanspråk). - Ingen maskinläsbar källa angavs. Eget arbete antaget (baserat på upphovsrättsanspråk)., CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=836869>

Vadarfåglar vill ha en **fuktig, betad eller slagen äng** där de kan gå och leta maskar och insekter med sin långa näbb.

Vadarfåglar lägger sina ägg direkt på marken. De vill **inte att det ska finnas träd** i närheten där kråkor kan sitta och spana. Kråkorna äter deras ägg och ungar!

Av Pierre Dalous - Eget arbete, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20701680>

Är det bra för mig att leva här? Vad skulle man kunna göra för att jag ska trivas bättre?

Jag är en kungsfiskare.

Jag behöver **grenar** som går ut över ån där jag kan sitta och spana efter fisk.

Jag behöver **grusbranter** längs med ån där jag kan gräva mitt bohål. Jag gräver en gång en meter rakt in i branten och där lägger jag mina ägg.

Jag vill inte att människor kommer för nära och **stör mig** där jag bor.

Trivs gulsparvar här? Vad kan man göra för att de ska trivas bättre?

Jag vill ha **buskar och träd** mellan åkrarna – jag lägger äggen på marken under en buske!

Foto Andeas Trepte, www.foto-natur.de via Wikimedia Common

”Ett-två-tre-fyra-fem-sex-sjuuuuuu” säger gulsparven – hör du någon?

När jag är vuxen äter jag mest **frön** från säden på **åkrar**. Som liten äter jag mest **insekter**.

Jag gillar när bonden **inte skördar all säd** utan lämnar lite till mig att äta av!

Jag **vill inte att bonden sprutar** – då dör insekterna som jag vill ge till mina ungar! Sprutar de här?

Det finns mycket insekter och mat till mina ungar där det finns **vatten** och **djur**!

Trivs rådjur och harar här?

foto rådjur: Marek Szczepanek , foto hare: Böhringer Friedrich via Wikimedia Commons publicerad under Creative Commons Attribution-Share Alike 2.5 Generic license

Harungar och rådjurs-kid gömmer sig gärna i kanten av fält på försommaren. Har man sparat **ett par meter vild natur** mellan åkrarna så att man inte riskerar köra på dem när man skördar?

Finns det **vatten** där djuren kan dricka och samtidigt **inte synas för mycket**?

Finns det saftigt gräs att äta? Klöver vid åkerkanten? Stubbåkrar på vintern där harar kan få skydd?